

ELŐFIZETÉS

HELYBEN ÉS VIDÉKEN:
 Egy évre ... 240 Leu
 Három évre ... 120 Leu
 Egy negyed évre ... 60 Leu
 Egy hóca ... 30 Leu

Hirdetéseik árszabás szerinti
 díjazás mellett vétetnek fel.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG

Aradi és Csanádi Egyesült Vas-
 utak palotájában. ©

KIRDOHIVATAL:

Aradi Nyomda Vállalat
 Boulevard Regale Ferdinand I.
 (János Kőherceg-ut) 22. szám.

TELEFON-SZÁM 151.

ARAD, 1922.

Főszerkesztő: STAUBER JÓZSEF. © ©

Szombat, március 18.

A német tragédia.

Németország nagy tragédia előtt áll. A háború veszteségeit úgy emberben mint anyagban még csak kiheverte volna — ha nagynehezen is — a 80 milliónyi német nép, mely a szorgalom és rend mintaképe még most is. A mit azonban Németország képtelen kiheverni: az a jóvátétel. Ezt nem bírja el még Németország sem, amely zuhanásszerűen halad a lejtő felé. Hiába minden szorgalom, fizleti leleményesség, ekzisztenciális igénytelenség és takarékoság, a jóvátétel súlya, melyet vállaira raktak, agyonnyomja. Bátor politika az, mely a tehenet, melyet fejni akar, úgy kólintja föbe, hogy mindjárt bele is pusztul. A jó gazda a tejelő tehenet jól tartja és nem vonja meg tőle a megélés föltételeit. A világhatalom mai birtokosai azonban még a levegőt is elzárják ez elől a szegény, lealázott ország elől. Németország közgazdasági nyomorúságának legmegbizhatóbb fokmérője: zuhanásszerűen eső valutája, a márka, mely — egy évtizede sincsen — Európa egyik legjobb valutája volt és melyet Németország aranyán kívül népének páratlan munkaszeregete, józan fizetési elvei, a világpiacokon diadalmas ipara, kereskedelme és sok minden egyéb előnyös tulajdonsága fedezett. S most

a márka mihamarább a legrosszabb valuták közé süllyed. Nem mintha a német nép munkaszeregető szorgalma, élelmessége és józan-sága megfogyatkozott volna, hanem mert volt ellenségei még a legutolsó szuszit is ki akarják belőle préselni. Az idők és Németország nagy nyomorúságának jele az, hogy még Oroszország is elfordult tőle.

Hiába hirdetik a világ közgazdasági kapacitását, hogy a Németországra rótt elbírhatatlan jóvátételi összegek a végpusztulásba döntik ezt a jobb sorsra érdemes nemzetet, volt ellenségei nem engednek, jóllehet ugyanazon kapacitások megjósolják azt is, hogy Németország tönkrementése csődbe kergeti egész Európát. Amire Oroszország nem volt képes, egész Európa bolzevizálását előidézik majd azok, akiknek bölcs belátással, józan megfontoltsággal és higgadt mérséklettel a világháborútól halálosan összemarcangolt Európát ismét talpra kellett volna állítaniok. Nem Németország, hanem az egész világ és az önmaguk érdekében is Micsoda dőre bosszu az, mely tűzbe borítja a gyűlölt szomszéd házat és nem törődik vele, hogy a saját háza is martaléka lesz ugyanannak a tűznek.

Ha ez így tovább megy: Németország tragédiája elkerülhetetlen. A naponkint zuhanó márka

már előre jelzi a tragédia bekövetkezését. E figyelmeztetés azonban ugylátszik nem hat és senkisémet a mindnyájunkat magával

rántó bajt elhárítani. Mintha még mindig nem volna elég a bajból, szenvedésből és nyomorból.

Jugoszláv kormányválság Fiumeért.

(A fascisták puccsot csináltak.)

MILANO. A fascisták megbuktatták a fiumei ideiglenes kormányt és kezükbe vették a kormányzást. Fiumera és környékére kihirdették az ostromállapotot. A genoui konferencia előtt valamennyi fiumei párttal kormányt alakítanak, hogy addigra végleges helyzetet teremtsenek és a konferenciát befejezett tények elé állítsák. A kormányzás átvétele a legnagyobb nyugalom közepette és vérontás nélkül megtörtént.

RÓMA. Az Il Mondo jelentő Belgrádból: Parlamenti körökben úgy hírlik, hogy a fiumei események miatt kormányválság fog bekövetkezni. Nincsiac külügyminiszter lemondásra készül, mert a nacionalisták elégedetlenek fiumei politikájával. A jugoszláv sajtó élesen támadja Olaszországot a legutóbbi események miatt.

BELGRÁD. A horvát blokk a jugoszláv elnyomatás elleni memorandumát az olasz kormánnyal akarta eljuttatni a legfelsőbb tanácsához. A külügyminiszterium

megerősítte azt a hírt, hogy az olasz kormány megtagadta a memorandum átvételét és így nem kerülhet az a legfelsőbb tanács elé.

BELGRÁD. Marzoni olasz meghatalmazott miniszter nyilatkozott ma a jugoszláv sajtó képviselői előtt az olasz-jugoszláv viszonyról. Nyilatkozatában hangoztatta, hogy az olasz miniszterelnök ápolni akarja az olasz-jugoszláv szomszédai jóviszonyt. A kormánytól teljesen távol áll a fascisták tevékenysége, mert az, amit azok csinálnak, sem a kormány, sem a nép előtt nem rokonszenves. A miniszter végül kijelentette, hogy Olaszország elismeri Fiumét, mint független államot.

— Egyiptom új királya, London. Fuad szultánt a most önállóvá lett Egyiptom királyává kiáltották ki. A szultán proklamálta Egyiptom függetlenségét és felvette az egyiptomi királyi címet.

A gyomor költészete.

(Régi magyar étlap. — Modern szakács tudomány.)

Brillat Savarin, a gyomor költője és tudósa, az immár klaszszikus lett konyhaapostol ihlette meg a budapesti szakácsokat, a kik mától kezdve igazán nem tudják, mire legyenek büszkébbek, az ezüsttálon felszolgált kreációkra, vagy az irodalmukra. „Szakácsművészet” címen folyóiratot adtak ki, amely az irodalom élesztőjével megdagasztva, az ötletek krémjével töltve és igazán nem sülletlenül, hanem élvezetesen ropogósra sülvé fekszik előttünk. Megtudjuk belőle, hogy a nehéz esztendő milyen nyomokat hagytak a magyar konyhán és mennyi ambíciót hagyott kielégítetlenül a lehetőségek hiánya. De, ugylátszik, a konyhának is felvirrad, ha mindjárt nem is tart ott, ahol a boldogabb franciáké. Párist bizony meg lehet irigyelni, mert — amint olvassuk — ott most a vendéglősök éppen Brillat Savarint ünnepli, a mestert, aki „csodálatraméltó szakácssteherén kívül teljes szellemi fegyverzetel lépett föl és bár materialista alapon, de elragadó gall szellemességgel és közvetlenséggel a testiség kultuszának vált főpapjává.” Ha irigyelni lehet is a franciákat, szegyenkezésre nincsen ok, amint az előttünk ki-

táruló magyar szakácsirodalomból látjuk. A szakmai kultúra, a szakoktatás, ételrend, konyhai vegytan, az orosz és a keleti konyha ismertetése mind emellett bizonyítanak. De talán jobban érdekel minket a régi magyar konyha, a mellyel kapcsolatban megtudjuk, hogy a régi magyar szakácsok mind kiválóan intelligens emberek voltak. Nemesi rangot kaptak és nagy tiszteletben részesültek.

Thököly Sebestyén szakácsa, nemes és nemzeti Szent Benedeki Mihály háromszáz év előtt írásba is foglalta az akkori szakácsművészetet és ki is nyomatta a következő címmel: Magyar Éteknec Főzések, Késmárkon 1601 Die X. Augusti. A receptek között találjuk a „fekete lével nyulat”, a mely a mai készítményhez nagyon hasonló. Ott van azután: „gyümölcsös lével kappan, székfüves lével való tik (tyuk), hál és édes lével, rétenek, vízben főtt fánk.” Itt következik egy recept:

„Édes lével tiki (csirke): Tegy szalonnát fel külön fazékcsába, tiszta vízben azt főzd erősen; azután a tikiat vágd fel, tedd fel a szalonna levében, az szalonnával együtt; hogy megabarold, metéld vékonyan az szalonnát, vagdalj bele hagymát, tárkont egészen és két vagy három lemoniát (citrom), azokat főzd együtt, lásd meg a savát, hogy meg akarod borsolni, először ecetted meg

azután borsold, safrányold, gyömbérezd meg.”

Nagyon jó lehetett ez, de némes és nemzeti Szent Benedeki Mihály ételei helyett mégis inkább ezt a modern „étrendet” (nem menü) választjuk, amely igazán mintája a jónak és finomnak: Chantilly-leves — Pisztrángzöld mártással — Özbordás áttört gesztenyével — Csirkesült Champenoise-módra — Csokoládé-duzma (ez a puding magyar neve) — Körte töltve — Camembert sajt — Fekete kávé — Likörök. Egy egészen egyszerű, de annál lnycsiklandozóbb fogás receptjét közöljük a hat személyre tervezett ebédből, a csirkesültét (Poulet roti a la Champenoise):

„Három darab fiatal csirkét megtüzdélünk szalonnával, besózzuk, erős tűznél pirosra sütjük, a süítés félidéjében vele sütünk egyenlő kifliburgonyát és főtt zöld borsót. Amidőn megsült, amidőn föleresztjük, kevés fehér borral és cellersalátával külön találjuk.”

A nagyszámu receptek között igen sok érdekes van. Ezek közül — a most beköszöntő farsangra való tekintettel — a müncheni fánk érdekli talán legjobban a hölgyeket:

„Anyag: 6 tojássárga, 3 egész tojás, 14 dekagramm cukor, 14 dekagramm liszt, egy citromhéja. Elkészítés: A tojást a

cukorral gőz fölött megrege fölverjük, majd ismét hidegre verjük, amíg egész sűrű lesz. Akkor hozzákeverjük a lisztet. Fehér papírra apró fánk alakokat formálunk belőle, amelyeket jól lecukrozzuk és lassu tűz mellett a sütőben megsütjük. Töltelék: 4 tojás fehérjét, 25 dekagramm cukorral gőz fölött habosra keverünk, ha jó kemény, hozzáadunk 25 dekagramm vaját és simára keverjük. Adunk hozzá finomra vágott meggyet, két pohár Sherry Brandyt. Ezzel a krém mel két fánkot összetöltünk és a tálalásnál vaníliás cukorral meghintjük.” (Megpróbáltuk kiszámítani, mibe kerül ez a fánk. A súlya másfél kiló lehet, a kellékek ára 240 korona.

Ezek a receptek azért érdekesek, mert magyar szakemberek saját „találmányai”. De a derék szakácsok más problémákra is kíváncsiak. Így például nyílt kérdést intéztek arra nézve, hogy „honnan ered a gulyás étel és annak elkészítése?” A nivós és irodalmi „Szakácsművészet”-et Csinóber Ferenc és ifjabb Fészl József szerkesztik. A szerkesztőkön kívül Pafor Rudolf, Hoitsy Gyula, Patát Lajos, Dittmayer Andor, Preisinger Gyula, Román János, Zinóber Nándor, Fruza Frigyes, Hermann Vilmos, Schmidt L. Cigány, Klöcker Rezső irtak bele: valamennyien konyhafőnökök, főszakácsok és szakácsok.

A forgalmi adó.

(A vámigazgatóság tájékoztatója.)

A bucarestii vámigazgatóság a romániai kereskedők által importált árukra alkalmazandó egy százalékos forgalmi adóra vonatkozólag a következő tájékoztatást közli:

Amennyiben a kereskedők a vámhivatal előtt igazolják, hogy az az áru, amely ugyan nem a címükre, hanem valamelyik pénzintézet vagy szállítási vállalat címére érkezett és saját tulajdonukat képezi, akkor az illető pénzintézeteknek vagy szállítási vállalatoknak nem kell az egy százalékos forgalmi adót megfizetniük miután nem vételügylet megkötéséről van szó, hanem csupán pénzügyi művelet végrehajtásáról. A kereskedők által importált árukért akkor sem kell egy százalékos forgalmi adót fizetni, ha a kereskedők a vámhivatalnál igazolják, hogy az árukat viszonteladásra importálták. Ugyanis ezeket az egyszázalékos adókat a törvény szerint az áruk tényleges eladásakor kell beszédni. Ha a kereskedők nem igazolják, hogy az árukat viszonteladásra importálták, de adóval nincsenek hátralékban a vámhivatal az egyszázalékos forgalmi adót beszédni köteles. A gépek és géprészek után az egyszázalékos forgalmi adót azoknak a gyáraknak nem kell megfizetniük, amelyek az iparpártoláshoz szolgáló törvény kedvezményében részesülnek, de igazolni kell, hogy az illető gépeket és géprészeket az országban nem gyártják. Ugyanez a rendelkezés áll fenn a gyárak által behozott nyers termékekre is, azonban a gyárak igazolni kötelesek, hogy a nyers termékeket az illető gyárakban fogják felhasználni.

Becsületsértés — ítélet után

(Kereskedő és ügynökné pöre.)

Röviddel ezelőtt megemlékezett az Aradi Közlöny arról a becsületsértési perről, amelyet egy itteni kereskedő indított egy aradi ügynök felesége ellen. Az asszony azt a hírt terjesztette a kereskedőről, hogy az katonakorában a hullákról leszedte a medáliját és feltűzte magának, ezenkívül, még ki is fosztotta a halottakat és ebből szerezte a vagyonát. A járásbíró-ság különböző tanúk vallomása alapján — az asszony büntetlen előéletét enyhítő körülménynek véve — 5 napi elzárásra büntette a vádlottat, de egyszersmind az ítélet végrehajtását is felfüggesztette. Az ügynökné azonban, úgy látszik, nem sokat törődhetett ezzel a kis ügyvel, mert mikor a tárgyalásról hazament, legelső dolga az volt, hogy a szomszédoknak a következőket újságolja el:

— Az isten verje meg, hamis tanúkkal sikerült neki megnyerni a pert.

Ez a jókivánság — hiszen ez csak természetes, — még aznap elérkezett a címzetthez, aki ezután másodsor jelentette fel a hölgyet becsületsértésért és rágalmaszástért. Ezeket mondja el az a büntető járásbírósi akta. A bíróság most már nemcsak a visszaesés miatt fogja büntetni az asszonyt, hanem az első ítélet rendelkezésének megfelelőleg, annak felfüggesztését is megszünteti és az 5 napos elzárást esedékessé teszi.

A márka katasztrófája.

— Németországban minden drágul. — Menekülés a pénztől. —

A zürichi deviza-piac hivatalos kurzusjelentései naponta arról számolnak be, hogy a német márka árfolyama egyre zuhan. Nem nehéz megállapítani, hogy ez a hanyatló tendencia állandó és bármennyire is igyekeznek a márka stabilizálását crószakolni, nem sikerül, mert a közgazdasági élet seizmográfiája: a tőzsde érzékenyebben jelzi a katasztrófális zuhanást. A mai zürichi tőzsdenyitás alkalmával a márka 188-os kurzuson állt, amely bizonyára nem állandósul. A budapesti tőzsdére tegnap a német márka katasztrófális zuhanása befolyással volt. Berlinben napról-napra emelkednek az árak. A német tömegek látva a márka elértéktelenedését, menekülnek a pénztől és idegen valutákat vásá-

rolnak. Az általános áremelkedés eltolódásokat idézett elő úgy a budapesti valuta-, mint papirpíacon. A valutapiacon különösen a nyugati fizetőeszközök ára csökkent. Az áremorzsolódás egész a tőzsdézáratig tartott. A zárhat után tovább is gyengült a dollár, frank, lira, angol, font, leu, sokol. A gyenge kezdés után némileg megjavult a helyzet. Erősen gyengült a német márka, amely közel hatvan pontot veszített. Az árak az osztrák korona kivételével alacsonyabb nívón mozogtak, mint a legutolsó tőzsdénapon. Az értékpapirpíacon visszaestek az árak. A bécsi kifizetés emelkedése kedvezően befolyásolta a piac hangulatát.

Az aradi munkáspénztár ellenállása.

(Tiltakozás a gyógyszerész-tár bezárása ellen.)

Az aradi kerületi munkásbiztosító pénztár még az *Averescu*-kormány idején *Trancu-Jassi* munkaügyi miniszter rendeletére gyógyszerésztárat állított fel a pénztár tagjai részére. Annak idején az aradi gyógyszerészek, akiket súlyosan érintett a volt munkaügyi miniszter intézkedése, mozgalmat indítottak a gyógyszerész-tár felállítására ellen, amely azonban nem járt eredménnyel. Tegnap azután dr. Cucu Vazul városi főorvos a belügyminisztertől intézkedést kapott a munkásbiztosító pénztár gyógyszerésztárána bezárására. A főorvos ma délelőtt megjelent a munkásbiztosító pénztár helyiségében és felmutatta a belügyminiszter intézkedését.

A pénztár vezetői formálisan megtagadták a gyógyszerész-tár bezárását azzal az indoklással, hogy a gyógyszerész-tár engedélyt a munkaügyi miniszterium, mint a pénztár felettes hatósága adta az aradi kerületi munkásbiztosító pénztárnak és így csakis a munkaügyi mi-

niszterium intézkedését hajlandók akceptálni.

Különbben is a gyógyszerész-tár felállítására az 1907. évi 19. törvény-cikk 100. paragrafusára alapján történt, amelyet a kormányzótanács 1919. számú dekrétumával jóváhagyott. A pénztár vezetői kijelentették, hogy a gyógyszerész-tár bezárása esetleg egyes gyógyszerésztáraknak javát szolgálja, ezzel szemben 24 ezer pénztári tagnak és az államnak károsodását jelentené. Az állam annak idején saját pénzét fektette bele a gyógyszerész-tár felszerelésébe. A fentiek alapján kijelentették, hogy a belügyminiszter intézkedésének formálisan ellenállanak és a következményekért vállalnak minden felelősséget. A kijelentésekről dr. Cucu Vazul városi főorvos jegyzőkönyvet vett fel, a melyet *Lóránt József* a munkásbiztosító pénztár igazgatója, dr. *Lucean Kornél* a munkásbiztosító pénztár főorvosa, *Nascu György* szolgálati főnök és dr. *Cucu Vazul* városi főorvos irtak alá.

Elutasított fizetésrendezés.

(Levonják a városi tisztviselők fizetés-különbözetét.)

Hosszu várakozás után a város tisztviselői végre megkapták vsizsamenőleg a fizetésjavítást. A város vezetősége előlegként utalta ki a tisztviselőknek a fizetés-különbözetet, mert a belügyminiszterium jóváhagyása még nem érkezett meg a városhoz. A napokban azután kellemetlen meglepetés érte a város tisztviselőit, mert a belügyminiszter rendeletileg elutasította a tisztviselők fizetésrendezésének tervezetét azzal az indoklással, hogy a fizetésrendezés kizárólag az állami tisztviselőkre vonatkozik. Ezáltal utasította a rendelet a város vezetőségét, hogy a

már kiutalt fizetés-különbözeteket vonja le a tisztviselők fizetéseiből. A város vezetősége tegnap tárgyalta a miniszteri rendeletet és úgy határozott, hogy felterjesztést küld a belügyminiszterhez, amelyben eseteli a városi tisztviselők szomorú anyagi helyzetét és megemlíti azt, hogy igen sok városi tisztviselő, akik a legjobb munkakerőnek bizonyultak, a csekély fizetés miatt lemondott állásáról. A város tisztviselői bizakodással várják a belügyminiszter döntését és remélik, hogy a miniszter be fogja látni, hogy jelenlegi csekély fizetésükből nem tudnak megélni.

A kijáró tisztviselő.

(Az aradi törvényszék felmentő ítélete.)

Pópa (Perényi) György a sziguran-cának volt tisztviselője és mint ilyen különféle kijárással foglalkozott. Főleg az utlevélek elkészítéséhez szükséges iratok megszerzését kültíválta nagyon. Egy napon egy idősebb úrral találkozott, aki előadta neki, hogy ő az itteni Marja-gyár tisztviselője és feleségével együtt szeretne kiemelni Amerikába, csupán az utlevél körül lámadtak egyes nehézségek. Pópa vállalko-

zott az akadályok elhárítására és erre a célra fel is vett az illetőtől 4500 lejt. A Marja-gyári embernek közben egy olcsóbb ajánlata is akadt, sietett tehát felkeresni Pópát, hogy adja vissza a pénzt. Ez azonban kijelentette, hogy erre annál kevésbé hajlandó, mivel már a szükséges iratok megszerzésére az előzetes lépéseket folyamatosan tette és erre már meglehetősen sok kiadása is volt. A tisztviselő ezek után felment a sziguran-cához és feljelentette Pópát, aki viszontkeresetet adott be a másik ellen megvesztegetés kísérlete

miatt. Az aradi törvényszék vádjaanacsma foglalkozott a volt sziguran-cihivatalnok ügyével, akit a feljelentés után főnöksége azonnal felfüggesztett állásától és miután beigazolták látta azt a körülményt, hogy az incriminált bűncselekményt nem hivatalos minőségben követte el, megszüntette ellene az eljárást.

A főpolgármester

Bucurestiben.

(A város költségvetése. — A színház kérdése.)

Dr. Robu János főpolgármester holnap igen fontos városi ügyekben Bucurestibe utazik. Többek között jóváhagyás végett a belügyminiszterium elé terjeszti az 1921—22. évi pótköltségvetés tervezetét, amely 130 százalékos pótdó többletet jelent a város lakosságának. Az 1922—23. évi költségvetés tervezetét is magával viszi a főpolgármester, amely 55 százalék pótdó-kivetést javasol abban az esetben, ha az állam hajlandó a város 9 millió fedezetlen hiányát megtéríteni. Utazásának legfőbb pontja az aradi színház vitás ügyének az elintézése. Ugyanis szeptember elsején megszűnik a város és a színház igazgatója között létrejött szerződés. Az volt a terv, hogy a jövő színi évadban Aradon felváltva játszó román és magyar társulat. Hogy az aradi magyar társulat anyagilag ne károsodjék, a terv szerint amíg román társulat játszik Aradon, addig az aradi magyar társulat Lugojon fog előadásokat tartani és az aradi színházlat nyári szezonját Brasovban fogja tölteni. A főpolgármester bemutatja a szépművészeti miniszteriumnak a tervezetét, ahol véglegesen dönteni fognak az aradi magyar társulat jövője ügyében.

A magyar választások.

(Nemzeti Polgári Párt alakul)

BUDAPEST. Az egységespárt Kecskeméten *Pekár Gyulát* és *Zsitvay Tibort* jelöli. Azok, akik a volt Tisza hívek közül nem léptek át az egységes pártba, vasárnap fognak zászlót bontani és megalakítják a Nemzeti Polgári pártot. Az új alakulás élén *Heinrich Gusztáv*, *Lukács László*, *Vadász Lipót* és *Székely Ferenc* állanak.

DEBRECEN. A Nemzeti Polgári párt *Tolnay Kornélt* a MÁV. elnökgazgatóját jelölte az első kerületben képviselőnek. *Tolnay* van kiszemelve kereskedelmi miniszternek. *Lengyel Zoltánt* fogja felkeltetni Debrecen második kerületében az egységes párt.

Mulatságok.

— Purimbál. Jól sikerült purim-estélyt rendezett a soborsini ár. hitközség 14-én. Soborsinban a *Molner-szaloda* izléssel díszített nagytermében a háború és forradalom által megromlott templomrendezések helyreállítása javára. A község és környéke intelligenciája valláskülönbőség nélkül résztvevő a vidám estélyen. Tombola és amerikai árverés is volt, mely nagy összeggel gyarapította a tiszta bevételt. Az estélyt *Fein Oszkár*, *Werner Félix* és *Gotlieb Sándor* rendezték sok hozzájárulással.

Amegyei pót választások

(Uj választás lesz Pancotán.)

Ma és holnap kellett volna lezajlani két aradmegyei választókerületben: a siriái (világosi) és a pancotai kerületekben a pót választásoknak. Azonban csak a siriái kerületben kezdődött meg a szavazás, mert a pancotai kerületben Pop C. István nemzetipárti jelölt ellenjelöltje Ardelean János liberális párti visszalépett. Ardelean visszalépését azzal indokolja, hogy ellenjelöltje korteseivel nagy agitációt fejtett ki a választókkal szemben. Visszalépéséről közjegyzői okiratot készített. A pancotai választási elnök Petratiu Áron megyei másodfőjegyző még eddig nem tett hivatalos jelentést a pót választás meghívásáról. A választási törvény 79 paragrafusa értelmében attól az időponttól számított 30 napra, amikor a választási elnök hivatalosan bejelentette a megyei központi választmány elnökének, dr. Bócs Jenő alispánnak a választás meghívását tűznek ki új választást. Az új választási napot megelőző 8 nappal lehet bejelenteni. Az új választásra a jelöléseket Ardelean János az új választáson ismét fel fog lépni. A siriái kerületben még folyik a választási küzdelem Pop C. István nemzetipárti és Adám György parasztpárti jelölt között.

Vádelejtések

a Szépasszony Naplója bűnügyben.

Az aradi törvényszék vádpancája ma délelőtt tartotta Kócsy Jenő volt aradi újságíró és társai bűnügyében tárgyalását. A tárgyaláson a vádat dr. Bauer Félix ügyész képviselte. A vádirat azt mondja, hogy a vádlottak kiadásában egy évvel ezelőtt „Szépasszony naplója” címmel pornográfus könyv jelent meg amelyet az ügyészség azonnal elkobozott. Kócsy Jenő és társai ellen pedig közszemérem elleni vétség, pornográfus sajtótermék kiadása és annak terjesztése címén a büntető eljárás folyamathoz tételét kéri. Az ügyész Kerpel Izsó aradi könyvkereskedővel szemben, miután kézenfekvő módon bebizonyosodott, hogy neki a könyv terjesztésében semminemű része nem volt, a vádat elejtette. A vádtanács Nagy Dániel író ellen megszüntette az eljárást, mivel az ő jófiszemsége és ártatlansága is bebizonyosodott. A büntető eljárást a törvényszék Kócsy Jenővel szemben fenntartotta. A törvényszék ezenkívül a vádiratban szereplő kiadó ellen is folytatja az eljárást. Az érdekes bűnper fő tárgyalását már most olyan élénk érdeklődés előzi meg, hogy az ügyészség a tárgyalóterembe való belépésre valószínűleg jegyeket fog kibocsátani, hogy a tolongást elkerülhessék. Dr. Lichtuss István, aki már a mai tárgyaláson is védte Nagy Dánielt és Kócsy Jenőt, a fő tárgyaláson hosszú beszédet fog mondani.

— Amerika megszállási költségei. London. Young államtitkár kijelentette, hogy a németországi megszállások költségeiről a szövetségesek az Unio kormányával közvetlen diplomáciai tárgyalásokat fognak folytatni.

Magyarország vámuniója az utódállamokkal.

(Előkészületek a genuai konferenciára.)

BUDAPEST. Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület ma délelőtt gróf Somssich László elnökletével ülést tartott. Mutschbacher Emil az egyesület főtitkára tett jelentést a genuai konferencia előkészítéséről. A kormány nagy súlyt helyez, — mondotta Mutschbacher, — arra, hogy a mezőgazdasági szakértők is képviselve legyenek a konferencián. Eppen ezért a kormány azt kérte az antanttól, hogy Magyarország két kiküldött helyett hárommal képviseltesse magát a konferencián. A kormány ma a pénzügyminiszteriumban értekezletet hívott egybe, melyen Teleszky János felvetette azt az eszmét, hogy Magyarország az utódállamokkal vámunióra lépjen. A tervvel Franciaország és Anglia is rokonszenvez.

BUDAPEST. Az Ujságnak

Cocias szenátor Barabásnál.

A magyarság sérelmei. — Közeledés a magyarok és románok között.

Egy erdélyi hírlapíró nemrég Aradon járt és felkereste dr. Barabás Bélát, aki az aradi magyarság szervezkedéséről, a választások utáni helyzetéről, a következőket mondotta:

— Én egyike vagyok azoknak az igen keveseknek, akik nem akarnak ellentétet a magyarság között. Amikor a jelölésekről volt szó, azt javasoltam, hogy az összes szóba került magyar jelöltek között huzzunk sorsot s akinek a neve kijön, arra szavazzunk mindnyájan. Az a baj, hogy itt nem dolgozik senki a magyarság politikai megszervezése érdekében. Én magam nem tudom ezt elvégezni. Most az a kérdés: Lesz-e Aradon Magyar Szövetség? Ha egyedül tölem várják, akkor bizony nem lesz, nekem fizikai erőm sincs erre. Hogy általában a csatolt területek magyarsága most mit csináljon, erre nézve az a fölfogásom, hogy a választások tanulságai után, várja be, miként igyekszik a kormány beváltani programját, hogy miként fogja kezelni a kisebbségi jogokat, amelyeknek tiszteletben tartását ígerte nemcsak a békeszerződés, valamint a gyulafehérvári határozatok, hanem az emberiség alapján is. Nagy kérdés: lehet-e hitelt adni ezeknek az ígéreteknek? Be kell várni az időt, hogy ők közeledjenek. Erre a közeledésre első lépésnek tekintem a most megválasztott aradi szenátor, Cocias Gh. Constantin látogatását. Most délelőtt volt itt nálam dr. Demján Aurél kórházi főorvos, az itteni liberális párt elnökének kíséretében. Amint a szenátor ur. kijelentette, nem egyszerű udvariassági látogatást tett nálam, hanem a magyarság iránt való tiszteletének akart ezzel kifejezést adni és azért jött hozzám, hogy bennem a magyarság egyik vezetőjével személyesen megismerkedjék. Mert az a célja, hogy a magyarok szájából tudja meg panaszait és kívánságait. Körülbelül félórát beszélgettünk, a részletekbe is behatolva. Különösen figyelmébe ajánlottam, hogy az igazságszolgáltatás nem teljesíthető hivatását, ha még magyar területeken is regábeli bírakat alkalmaznak, akiknek legfőbb bajuk, hogy nincs kellő képzettségük, de

az a híresztelése, hogy Magyarország az utódállamokkal vámunióra akar lépni, illetékes helyen úgy jelentették ki, hogy valótlan.

BERLIN. A kormány most alakítja meg a genuai konferencián résztvevő delegációt. Már bizonyos, hogy Rathenau külügyminiszter lesz a német küldöttség vezetője. Wirth kancellár azonban nem megy Genuába.

STOCKHOLM. Svédországnak az a szándéka, hogy a genuai konferencia előestéjén tanácskozásra fogja egybehívni a semleges államokat.

PÁRIS. A népszövetség tanácsa a legközelebbi napokban Párisban ülést tart, amelyen a genuai konferencián tanúsítandó magatartásukat fogják leszögezni. Elsősorban azt, hogy a népszövetség, mint olyan, résztvevő-e a konferencián.

nyelvünket és viszonyainkat sem ismerik. És nézetem szerint a legelső kötelessége a kormánynak, ha a magyarsággal a békét és együttműködést keresi, hogy hozza vissza a magyar tisztviselőket. Nemcsak azért követeljük ezt, mert magyarok; hanem mert a dolgok természete szerint csak ezekben van meg a képesség a közigazgatási feladatok megfelelő elvégzésére. A kormánynak fel kell hagyni azzal, hogy regábeli embereket ültessen erdélyi hivatalokba. Ez nemcsak magyar, hanem erdélyi sérelem. A szenátor ur beismerte, hogy amíg nem ismerte a magyarokat, bizonyos idegenkedéssel viselkedett irántuk, most azonban látja, hogy mennyi intelligencia és őszinteség van a magyarságban és ezért politikai hivatását abban fogja keresni, hogy a két nép között a lelkek harmóniáját megteremtse.

— Én erre — mondta Barabás — megjegyeztem, hogy mi is ezt várjuk már régen, de, sajnos, gyakorlati lépések nem történnek ebben az irányban. A szenátor ur egyenesen fölhívott, hogy bármi jogsérelmet vagy visszaélést tapasztalok, azonnal közöljem vele és ő a legerélyesebben el fog járni, hogy a magyarság elégtételt kapjon. Kijelentette, hogy legsürgősebb feladatnak tartja a választójog reformját, mert ez a mostani rendszer nem felel meg a nép érdekeinek. A magyarság érdeke is azt követeli, hogy áttérjünk a lajstromos szavazásra, mert az aránylagos képviselő útján a nemzeti kisebbségek jobban érvényesülhetnek a törvényhozásban.

— Uj árverés egy házra. A Pista

Catedralei (Tököli téri) Beregszászi féle ház, mint annak idején az Aradi Közlöny megírta, körülbelül két héttel ezelőtt nyilvános árverésen ellicitálták. A ház akkor Vassics György aradi vendéglős vette meg 301 ezer leiert. Tegnapelőtt Richter Gizella aradi lakos a törvény által előírt 10 százalékkal magasabb utóajánlatot adott be az árverést végrehajtó hatósághoz. Ennek folytán a napokban új árverést fognak kitűzni.

Szász Zoltán

a büntető bíróság előtt.

BUDAPEST. Szász Zoltán író ma megjelent a fő tárgyaláson. A védők a tárgyalás elhalasztását kérték, hogy a védelemre előkészülve jöhessenek. A bíróság a kérelmet elutasította. Szász Zoltán nem érzi magát bűnösnek. 1921 január végén találkozott Bécsben Garami Ernővel, aki megkérdezte, hajlandó-e munkatársa lenni a megindítandó bolsevista-ellenes lapnak. Azt felelte, hogy írni fog. A Pesti Hírlapnál és a Pester Lloydnál nem dolgozhatott. Légrady Ottó azt mondta, hogy még szépirodalmi és esztetikai cikkeket se írjak. Vészi József, a Pester Lloyd főszerkesztője letiltotta a cikket, amely egyik előadásáról számolt be azzal, hogy a cenzura elkoboztatja a lapot, ha Szász Zoltánról hoz közleményt. Ezek után ott kellett dolgoznia, ahol helyet adtak cikkeinek. Egy este azzal jöttek hozzá, hogy gépirásos kéziratot küldjön Bécsbe, mert nem tudják elolvasni az írását. Ekkor bement a Népszavához és lekönogtatta cikkeket. Négy cikket küldött, amit neve aláírásával leadtak. Egy cikkért ezer magyar koronát kapott. Sem Gergely szerkesztővel, sem mással nem alakított társaságot, vagy szervezetet.

Katolikus fejedelmek a pápánál.

RÓMA. Március 18-án lép életbe XV. Benedeknek, az elhunyt pápának enciklikája, amely elhárítja a katolikus uralkodók vatikáni látogatásának akadályait. Az enciklika a belga királyi pár látogatása alkalmával lép életbe. A látogatás programját, olyan figyelmen állították össze, hogy nem lehet komplikációktól tartani. Azt elkerülendő, hogy a királyi pár a Vatikánt a kvirináli ünnepi reggeli után látogassa meg, a vonat megérkezését délután egy órára eltolták. A fejedelmi vendégek megérkezésük után nyomban a kvirinálba mennek, de néhány perc múlva meglátogatják a vatikáni belga követséget, ahonnan a Vatikánba mennek. Itt a pápa és Gaspari biberos fogadja őket. Csak ezután tér vissza a belga királyi pár az olasz királyi palotába, ahol este ünnepi vacsora lesz.

LEGUJABB

Harcra készülnek a vörösök.

BELGRÁD. Az orosz vörös hadsereget újjászervezik. Április 15-ig harci készenlétben lesz és 12 fronthadrege osztják fel. A Wrangel- és Petljura-csapatok mozgósításáról szóló hírek provokációs jellegűek. A bolsevisták aktív hadmozdulatokra készülnek északon és délen. Az északi demonstratív jellegű lesz, ellenben a fontos események délen várhatók.

Millió vasúti csajás.

KASSA. A kassa-oderbergi vasút igazgatóságánál nagy csalásokat fedeztek fel. A vállalat kára félmillió cseh korona. Számos letartóztatás történt.

Ausztria jegybankot létesít.

BÉCS. Ausztria az 50 millió dolláros kölcsön segítségével aranyfedettségű jegybankot létesít.

HIREK.

Kommunista-erköles.

(A képviselők pénzt kaptak)

PRAGA. A csehszlovák kommunista-párt, miként a „Rude Pravo” jelentti, elhatározta, hogy Borovszky és Drab nemzetgyűlési képviselőket pénzügyi szabálytalanságok miatt kizárja a pártból és a választási bírósághoz azt a javaslatot intézi, hogy mindkettőt foszszák meg mandátumaiktól.

PRAGA. A brünn „Lidove Noviny” jelentése szerint Hrizbyl nemzeti szocialista képviselő visszavonult a politikai életből. A lap ezt összefüggésbe hozza két és fél millió korona eltűnésével, amely a szabó szakszervezet kárára történt, melynek Hrizbyl az elnöke volt.

— Aradi küldöttség Bratianu pénzügy miniszternél. Dr. Marcus Mihály prefektus, dr. Robu János főpolgármester és dr. Demian Aurél, a közkórház igazgató főorvosa holnap Bucurestibe utaznak és Arad város polgársága nevében átadják Bratianu Vintila pénzügyminiszternek Arad város mandátumát.

— Szeged nem kap amerikai kölcsönt Budapest. Szeged városa egy new-yorki bankhoz fordult egy 200.000 dollárnyi beruházási kölcsönért. A bank közölte most a várossal, hogy nem adhatja meg a kért kölcsönt, mivel Közép-Európa jelenlegi szociális és gazdasági helyzete nem nyújt elegendő garanciát a külföldi tőkének. Az amerikai bank levelében azon nézetének adott kifejezést, hogy legalább még két esztendőnek kell elmúlnia, míg Európa viszonyai annyira javulnak, hogy Amerika Közép-Európának kölcsönöket nyújthasson.

— Jugoszlávia látta meg a magyar utleveleket. Emlékeztet, hogy néhány héttel ezelőtt a budapesti jugoszláv követség beszüntette a magyar állampolgárok utleveleinek a láttaozását. Ennek az volt az oka, hogy Pécsen Illic jugoszláv ezredes az utcán egy nő tétlenségével inzultált. Az affér miatt diplomáciai jelezésváltás indult meg. Az affért sikerült békésen elintézní és ennek következményeképpen, mint egy ma érkezett budapesti távirat jelentti, a jugoszláv követség a mai naptól kezdve ismét láttaozza a magyar állampolgárok utleveleit.

— Németország pontosan fizet. Kormánykörök erélyesen cáfolják azt a hírt, hogy a kormány megtagadta volna a március 18-án esedékes 31 millió arany márka fizetését. Németország úgy, mint eddig, ez alkalommal is betartja fizetési kötelezettségét. (RTI.)

— Magyar főurak gyűlése az ex-királynak. Bécs. Több magyar főur két millió korona szeretetadományt küldött Károly exkirálynak. A magyar főurak egy svájci bankkal még 80 millió svájci frankot átutaltatni Károly részére. A mozgalom élén Zichy Vladimír gróf áll.

— A spanyolok sikere Marokkóban. Madrid. Miután a spanyol kormány biztosította Berenguert, a marokkói spanyol csapatok fővezérét bizalmáról, már beadott lemondását visszavonta és tovább vezeti a spanyol csapatok marokkói hadműveletét. A hadügyminiszter ma jelentést adott ki, hogy a tegnapi mellilai előnyomulás nagy sikerrel járt és sikerült megtörni az ellenség ellenállását.

Változás a prefektusi karban.

(Ellenzéki blokk alakul.)

BUCURESTI. A regatbéli prefektusok tegnap megjelentek Valtolanu belügyminiszternél, akinek jelentést tettek a választásokról és a közigazgatási helyzetről. Holnap az erdélyi, besszarábiai és bukovinai prefektusok jelennek meg a belügyminiszter előtt. (RTI.)

BUCURESTI. A Dimineata szerint a prefektusok sorában nagy változások lesznek. Az Epecha szerint Sasu kereskedelmi miniszter is lemond. Visszalépésének oka ismeretlen. (RTI.)

BUCURESTI. Gobenescu, akit liberális programmal választottak meg, ma kijelentette, hogy ezután is tagja marad Tace Jonescu pártjának. (RTI.)

BUCURESTI. Az Epecha szerint

— Miért forrong India? London. Montagu volt indiai államtitkár a cambridgei liberális körben beszédet mondott, amelyben rámutatott arra, hogy az indiai kormány jelentése megegyezik Lloyd-Georgenak 1918-ban mondott alsóházi beszédével, amelyben azt ígérte, hogy Konstantinápoly, Trácia és Kisázsia Törökországgé fog maradni. Hangsúlyozta, hogy a kisázsiai angol politika az egyedüli oka az indiai kritikus helyzetnek. Nem ismeri Lloyd-George görögbarátságát, de ez a barátság nem fogja Görögország érdekeit szolgálni, de az angol birodalom is kárát fogja valianí.

— Az angol gépipari sztrájk befejezés előtt. London. Az angol gépipari sztrájkban ma kedvező fordulat állott be a munkások javára. A Trade Union igazgatótanácsa ma felkérte a kormányt, hogy állami bizottságokat küldjön ki békéltetésre, mert a munkások csak szakszervezeteik útján hajlandók egyezkedni.

— Akik kézzel törtek be. A vizsgálóbírósa a mai napon előzetes letartóztatásba helyezte Szabó István és Laskai Sándor foglalkozás nélküli fiatal embereket, akik már hónapok óta különféle betörésekből élnek. Elfogatásuk után a rendőrségen belsmergtek, hogy együttesen kétszeres betörést követtek el. A vizsgálóbíró előt ma kihallgatásuk alkalmával már semmiről sem akartak tudni és tagadják, hogy mind a két betörésben részesek volnának. A letartóztatás elrendelését ennek dacára tudomásul vették.

— Cégbejegyzés. Malrovitz Mór és fiaI kőbánya és mészkőtelepe részére a miniszteriumtól a cégbejegyzés elismerése beérkezett az aradi törvényszékhez.

— Utlevelek. Az aradi államrendőrségen a következők vehetik át utleveleiket: Fránki Alfréd, Székely Albert, dr. Sugár Jenő, Reiber Emil, Bodrogi Imre, Ábrahám Simon, Király Antal, Fényes Károly, Neiber Frigyes, Neubauer Oszkár és Schrott István.

— Skarlátvörös a pártai divatszín. A tavaszi futtatáson, mely Autentiben szokott lefolyni, először jelent meg az előkelő francia hölgyvilág az idei tavaszi divatruhákban. E divat főszíne az idén a skarlátvörös. Skarlátvörösök a kalapok, ugyanolyan színű a napernyők hímzése és skarlátvörösök a cipőszarkok is. Hosszu szoknyát azonban alig lehetett látni.

rint Maniu Gyula kérdést intézett az ellenzék vezetőihez, hogy hajlandók-e a cluji tanácskozásokon résztvenni. Tace Jonescu és Jorga azt válaszolták, hogy nem vesznek részt olyan tanácskozásokon, ahol Stere és Marghiloman is részt vesznek. (RTI.)

BUCURESTI. Popovicu ma folytatta a tárgyalásokat az ellenzéki blokk megalakítására vonatkozólag. Hosszasan tárgyalt Argentoianu volt belügyminiszterrel. (RTI.)

BUCURESTI. A néppárt tegnap, délután értekezletet tartott, amelyen elhatározták, hogy a parlamentbe való bevonulásukat a többi ellenzéki pártoktól teszik függővé. (RTI.)

— Rendelet az adóbehajtásról. Bucuresti. A pénzügyminiszter rendeletet intézett az összes pénzügyigazgatóságokhoz az adóbehajtás rendjének megszabásáról. (RTI.)

— Eljegyzés. Weisz Erzsike Nagyvárad, Erdős Gyula Angyal-kut jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.)

— Bölsche Budapesten. Budapest. Bölsche Vilmos a kiváló német természettudós ideérkezett, hogy itt előadást tartson.

— Sakkmeztérek mérkőzése. Páris. Aljechin, a híres sakkmeister tizenkét szimultán sakkjátszmából tizenegyet megnyert. Aljechin felhívta Capablanca-t, aki szintén kiváló szimultán játékos, hogy mérkőzzék meg vele.

— Nyári menetrend az Arad-Olaca vonalán. Az Arad és Csanádi Egyesült Vasutak Arad-Olaca vonalán az év április hó 1-6-án kezdve a jelenleg közlekedő vonatokat megszünteti s ezek helyett a tavalyi nyári menetrendet állítja vissza. E menetrend szerint Aradról indul reggel 8 óra 23 perckor és este 7 óra 02 perckor. Olacára érkezik d. e. 10 óra 53 perckor, illetve este 9 óra 27 perckor. Olacáról vissza indul reggel 5 óra 44 perckor és d. e. 3 óra 20 perckor. Aradra érkezik d. e. 8 óra 22 perckor, illetve este 6 órakor. A többi vonalakon közlekedő személyvonatok továbbra is a mai menetrend szerint fognak közlekedni.

— Agyonütötte a fa. A soborsini Seidmer-féle fatelepén egy Oprisa Todor nevű 26 éves erdei munkás olyan szerencsétlenül döntött le egy vastagabb fát, hogy az egész területemében rázuhant és agyonnyomta. Az aradi ügyészség a súlyos baleset áldozatának átmentésére az engedélyt megadta.

— TMTÉ-AMTE football mérkőzés március 19-én, délután 8 órakor az AAC. pályán. Ugyanott Junior Croos countri verseny az AAC. rendezésében.

— Haladás előadás délután hatkor a Kulturpalotában.

— Modern hajmunkák készülnek a Fehér nőifodrász szalonban.

— A tojás ára Németországban a legutóbbi napokban a legtöbb helyütt 2 márka volt. A közönség azonban tartózkodott a vételtől, mert további árnyúlásra számított.

Közgazdaság.

A valutapiac.

Aradi valutaárak (március 17.): Dollár 186.—, márka 0.54.—, dinár 1.60.—, szokol 2.40.—, magyar korona 0.18, budapesti kifizetés 5.80.—, bécsi kifizetés 50.—, berlini kifizetés 0.52.—, francia frank 12.5, prágai kifizetés 2.42.—.

Bucuresti kurzusok (márc. 17.): Napoleon d'Or 470, francia frank 12.10, angol font 590, lira 6.85, márka 0.58, dollár 185.5, osztrák korona —, sokol 2.67, magyar korona 0.20, dinár 1.78. — Kifizetések: Páris 12.10, London 592, Berlin 0.51 1/2, Milano 6.88, Prága 2.48, Newyork —, Belgrád 1.80.

Zürichi nyitás (márc. 17.): Berlin 188, Newyork 515, Milano 2590, Prága 900, Budapest 68, Zágráb 160, Bucuresti —, Varsó 12, Bécs 7.25, lebélyezett osztrák korona 7.

Budapesti nyitás (március 17.): Napoleon d'Or 2290, angol font —, dollár 785.—, francia frank —, lengyel márka 17.05, márka 300.5, lira —, osztrák korona 11.25, rubel —, leu 580.—, sokol 1881, dinár —.

Zürichi zárlat (márc. 17.): Berlin 186.—, Newyork 515, Milano 2600, London —, Páris —, Prága 900, Budapest 68.—, Zágráb 160.—, Bucuresti —, Varsó 12, Bécs 7.5, lebélyezett osztrák korona 7.5, Amsterdam —.

Budapesti zárlat (március 17.): Napoleon d'Or 2590, dollár 793, márka 297, rubel —, leu 584 sokol 1884, dinár 880, angol font —, francia frank —, osztrák korona 11.05, lira —, bécsi kifizetés —, lengyel márka 17.75, svájci frank —, holland forint —.

— Castiglioni visszalép? Bécs. Egy reggeli lap jelentése szerint Castiglioni, a Depositenbank elnöke visszalép. A lap tudni véli, hogy a bank vezetősége állást foglalt Castiglioni ellen s ezért három hónapon belül önként távozik a bank éléről.

— A hetipiác árai. A mai hetipiácra igen csekély áresések voltak tapasztalhatók egyes élelmiszereknél. A tojás ára 60-70 banira esett. Ezzel szemben a zöldségféléknél, vajnál és zsírnál áremelkedések voltak tapasztalhatók. A gabonapiácra a következők voltak az árai: buza métermázsánként 400-420 lei, árpa 360-380 lei, tengeri 330-350 lei, zab 340-350 lei. Az állatvásáron a következőképp alakultak az árai, szarvasmarha kilogrammonként élőszuliban 5-7.50, borjú 10-12 lei, sertés 12.50-16.50 lei.

— Amerikai segítség Ausztriának. Washington. A szenátus határozatot fogadott el az ausztriai inség enyhítésére, hogy a segélyképen engedélyezett 50 millió dolláros kölcsönt 26 évvel meghosszabbítja.

— Pénzügyminiszter jelentése a törvényesszékhez. A Glogováci Első Takarékpénztár Schneider József, Schelbig Frigyes, Beisein Antal, Székely László és Straub Péter igazgatósági tagok aláírásával ellátva azt kéri az aradi törvényesszékkel, hogy 1921-es alapszabályt bemutathassa. A Victoria Takarékpénztár R. T. szintén bejelentette a törvényesszéknek az 1921. évi fennállása óta 34-ik közgyűlésének határozatait, melyeknek értelmében alaptőkéjét 4 millió leiről 10 millióra emelte fel.

Irodalom és művészet.

* **Maria del Carmen.** A budapesti Magyar-színháznak slágere volt a „Maria del Carmen” című spanyol népdrama, amelyet tegnap mutattak be a városi színházban. Idegekre ható, izgalmas cselekmény húzódik végig a darabon, amelyből nem hiányzik néhány vídám jelenet sem. Van ezenkívül buja spanyol muzsika és tetészetű spanyol tánc is. Az előadás a jobbak közé tartozik. A címszerepben Harmath Józsa nemes egyszerűséggel játszott és gyönyörűen beszélt. Zilahy Irén kedves bonhomióval játszotta egy csúri leányt. Egyes táncját lelkesen megtapsolták. Tibor Lóri a kórikumot képviselte. Sipos Zsigmond a tomboló, perzselő szenvedélyt erőteljesen érzékelt. Mézáros Béla férfias, közvetlen volt. Kallós József neki való apaszerepben nyújtott értékeset. Darvas Ernő, Ács Mihály, Olasz Lajos és Selmeczy Mihály kisebb szerepekben produkáltak nagyszerűt. Szabó Gyula szépen énekelte néhány spanyol népdalt. A zenekart Gellért Pál vezette azzal a hibával, hogy a kísérő zenét nem tömptölte s így a melodramatikusan részese a szereplők hangja elveszett. A rendezés izgalmas és mutatós volt.

* **A színházi iroda hírei.** Szombaton este Strauss János örökszép zenéjű operettje, a Cigánybáró kerül színre. Azzal a Barbanak, a cluji román opera primadonnájának vendégfellépésével, ki Saffi szerepét énekl. Az operettben részt vesz az egész személyzet. — Vasárnap délután László Andor fellépésével a Gyerekasszony kerül színre mérsékelt helyárok mellett. — Vasárnap este a Tündérek cselédje amerikai operettje kerül színre. — Grozavescu Traján, a kiváló tenorista hétfőn a Pillangó kisasszony Pinkerton szerepében, míg Aca de Barbu a címszerepben folytatják vendégszereplésüket. Kedden együttes fellépésük a Toscában lesz, melyben Grozavescu Cavaradossit, Aca de Barbu pedig Toscát énekl. — Poór Lili hosszabb szünet után szerdán lép fel a Gazdag leány c. vígjátékban, melyben egy kiváló szerepet, a Freulein Mariét játsza. Az aradiak kedvenc művésznője ezen szerepen kívül a Hazatérés Colletjében és Biró Lajos Alarcok, Harriet kiűnő szerepében is fellép. Az Alarcok bemutatója szombaton a hó 25-én lesz.

* **Félhetyáru tisztviselői és munkás-előadás van a Modern Kabaréban,** amelyre alkalmazottak igazolás nélkül megváltathatják jegyeiket. Ma este mutatja be a kabaré a heli új műsort, amelynek központjában a „Halálos esküvő” című dráma áll, főszerepekben a társulat kiváló drámai erővel. „Pifke és Pafke” kómikus bokszbajnokok, Brothers—Waisetty gyorsfistók, Dóra Revelly akrobata száma, Keleti—Mezei új duettje: a „Simmy-mánia” és rengeteg új szám egészíti ki a mai bemutató műsorát. Jegyek válthatók a pénztárnál.

* **Aradi szerzők jubiláló darabja.** Szántó Mihály, Barics Gyula és Werner Géza operettjét, az „Ördögbáró” a budapesti Várszínház mutatta be jubiláris előadásban huszonötödöszer. A nagyszerű darab negyedszázados sorozatos előadásával szinte új korszakot vitt be a közönség által eddig meglehetősen elhanyagolt Várszínház életébe, ahol már évek óta nem történt meg az, hogy egy darab megszakítás nélkül huszonöt ízben ment volna egyfolytában. A direktió, tekintettel a nagyszerű operettje szenzációsának mondható eredményeire, az Ördögbárót egyelőre még nem is szándékozik a műsorról levenni.

MOZI. * Az osztrigás hercegnő — utoljára az Apollóban. Az osztrigás hercegnő mulatságos figurái szinte minden mozdulatukkal, minden cselekedetükkel nevetésre ingerelnek. A szeszélyes amerikai milliárdos leány hercegi férjet akar. Akad is egy férjelölt, aki előre küldi szolgálóját s ez a svihák a herceg helyét mutatkoziba a sok jóléttel kecsegleő milliárdosi házból. Elképzelhető, hogy ebből a szituációból milyen ötletes jeleneteket fűz tovább a szellemes Lubitsch Ernő. Ossi Oswald a milliárdosleány szerepében bájos és szeretőreméltó. A nagyszerű bohózatot szombaton mutatja be utoljára az Apolló.

* **Lángokban a cirkusz!** (Az Uránia szenzációs filmje.) Nagy érdeklődés nyilatkozott meg az Uránia monumentális artista-filmje iránt, amely ugy a megkapóan érdekesítő meséjével, mint a fölvételek gazdag változatosságával és művészi szépségével nem mindennapos szórakozást nyújt. A mesteri tollal megírt történet minden jelenetében újat és meglepőt hoz. A nagy cirkuszdrámát szombaton utoljára vetíti az Uránia színház.

* **Történelmi dráma az Urániában.** A nagy Napoleon hadjáratokból ragad ki egy drámai hangulatu epizódot az a nagyszabású történelmi film, amelyet „Bohár márk” címen mutat be vasárnap és hétfőn az Uránia. A történelmi korfestés csodás művészi alkotása a meghatóan szép és izgalmas filmdrámának.

Apró históriák.

Az új pápa kiválóan billárdozik. XI. Pius, az új pápa, azonkívül, hogy nagy pap, kitűnő billiárdozó. Egy öreg olasz kanonok, aki jelenleg Párisban él, valamikor partnere volt XI. Piusnak a tekejátékban. És pedig nem mondhatni, hogy a legszerencsésebb. Ezért mindig titkos haraggal gondolt Achille Rattira és haragja Ratti pápává választása után sem szűnt meg.

— „Nagyszerűen játszik” — szokta róla mondani eléggé tiszteltlenül — de csal: két golyót talál minden ütéssel.

Ami azonban, ugylátszik, egyáltalában nem volt akadály a annak, hogy pápa legyen.

Ma-ista vers. Kuriózumból közöljük az alábbi verset, amely Kasák Lajos stílusában készült. Ez nem paródia, hanem valódi, hamisítatlan Ma-ista vers, amelynek szerzője ismeretlen. A vers a következő:

Köldökömet felajánlom a jótékony[sági]

Hölgyeknek. Alzó. Ne tessék spenót Csuszpájt kiirni az étlapra. Tegnap Meg fognak

Érkezni a lapok. A városi Csődörnek mirigydagánatot kapott a Sógora.

Kataszteri díjok és kovágas. Gyí! Taknyos kis nagyanyám, de Ronda vagy. Léghuzat, ágyhuzat, hangverseny, Műsor, Kapupénz. Az urulogusnak ellopták v cinatábláját. A főpincér már Megint adós maradt nekem . . .

Vacak hercegnő, rücskös báró Tormagyóker

Hopp! Nyitva van a betegsegélyző Pénztár

Jönnek a tavaszi szelek. Minden Éjjel kőmenyag. Garszon, hozzon Egy Börkoporsót. A bankigazgató

Torokgyulladást Adott el a munkásoknak, Paff! Zöld Körmenet a tüdővészben. Egy liter Vörösbort

Utcan át kimérve. Ah! Női, Alsónadrág. Nagymosás a nemzet szégyene. Elfoglalva.

A főpincér már megint Adós maradt nekem . . .

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

A szerkesztésért:

KÁROLY JÓZSEF felel

NYILTTER.

Az ezen rovat alatt közlőtekért nem vállalunk felelősséget.

Felhívás!

Ügyfelem Gróf Nemes és Schwartz cég megvette Lengváry Zoltán és Társa aradi cég üzletét miért is ezennel felhívom az esetleges hitelezőket, hogy követeléseiket 8 napon belül irodámban Arad, Str. Eminescu (Deák Ferenc-utca) 42 bejelenteni sziveskedjenek, miután ellenkező esetekben követeléseik többé nem lesznek figyelembe véve és azokért ügyfelem felelősséget nem vállal. 1163

Dr. KELEMEN GÁBOR.

Apró hirdetések.

Alkalmazás.

MOLNÁR, ki famunkához is ért azonnal felvételtik Braun-malomban Ujmicalacán. 1139

VAM- ÉS KERESKEDELMi örülésben, hengerek, kövek, síkszíjak kezelésében jártas főmólnár állást keres. Juhász Béla Vinga. 1162

DEUTSCHES Fräulein sucht Stelle zu zwei Kindern eventuelle übernimmt auch anderen Posten. Adresse in der Administration. 1164

SZERELŐ házmesteri állást keres. Bővebbet Tóth, Calea Banatului (Asztalos Sándor-utca) 2—3 vendéglőbe. 1165

ÜGYES kiszolgáló segéd a fűszer-vas szakmából ki a román magyar nyelvet bírja, azonnali belépésre fölvetetik. Ajánlatot Zuckermann Samuel céghez Tenke. 1167

MINDENES SZAKÁCSNÓ felvétetik. Cim a kiadóhivatalban 1169

MEGBIZHATÓ ügyes fiatal boltiszolgát keresek Cim a kiadóban. 1156

INTELLIGENS NŐ gyermek mellé, vagy házvezetőnőnek ajánlkozik. Cim a kiadóban. 1158

HÁZMESTERPAR gyermektelen április elsejére keresetetik Mairovitz, Strada Cloasca (Szent László-utca) 1159

MAGYAR, német perfect könyvelőt, levelezőt azonnali belépésre keresek. Cim Kelet hírlapiroda. 11540

EGY fiatal asszony gazdasszonyi állást keres magános urnál. Lehetőleg vidékre. Cim Wallinger hirdetőjében. 11646

Lakás.

KÉT SZOBÁS lakásom elcserélném 3 szobásért a város bármely részén. Bővebbet Str. Sava Raicu (György-utca) 60b) szám. 1140

BELVÁROSI NÉGY SZOBÁS modern lakásomat elcserélném hasonló mellék-utcai lakással, hol udvar van. Kamler, Str. Cloasca (Szent László-utca) 13. 1166

Vétei és eladás.

KONSUL TÜKÖR, diványok, író és ebédő asztal eladó Aradul-Nou (Uj-Arad) Pék-utca) 19. szám. 1160

EZER modell tartalmazó divatlap albumot küldünk ajánlott + kötésben, ha 35 Leit beküld a Kelet hírlapirodába Aradra. 11538

MINDENKINÉL TÖBBET FIZETÜNK képekért, bronz, márvány és porcellán figurákat perzsa szmirna argamant-szőnyegéért török kendőkért, antik és modern butorokért, zongorákért modern és antik dísztárgyakért japán vázákért régi ezüst és arany műtárgyakért, mindennemű műhecsű réz-és-érgért. Szépművészeti Salon Str. Eminescu (Deák Ferenc-utca) Ortutay-palota. 11911

TÜKRÖT, tükröveget jót és rosszal vesz TÜKÖRGYAR, Str. Colonel Paulian (Fábián László-u.) 2. 12211

AJÁNDÉKTÁRGYAK legolcsóbb beszerzési forrása a Salon Artistique (Fischer Eliz-palota.) Antik és modern porcellánok butorok, szobrok, figurák vázák, festmények metszetek perzsa szőnyeg-vez ezüstművek vétele, előadása, cserélése és bizományha vétele a legelőnyösebb feltételek mellett. 11691

PIANINOT, zongorát gyöngyöket brit liansokat magas árban veszek Leveleket „Pianino” jellegre a kiadóhivatalba kérek. 12021

UJ BUTORHITEL! Minden hitelképes egyén beszerezhet ebédő háló nappali szalon egyes fa- és vasbutorokat irodai és konyhaberendezéseket divány és matracokat stb. Fizer hetenként Lei 1000 után Lei 6. CAROL GARAI magazin de mobile Calea Banatului (Asztalos Sándor-utca) 5. 12031

GYÖNYÖRŰ SZALON GARNITURA olcsón eladó a Szépművészeti Szalonban Ortutay-palota 12111

HUSZEZER DARAB 2 éves száraz első rendű hordódonga eladó Farkas Jenőnél Balavásár. 1092

KERESZTEK! Üveglap nagy mennyiségben eladó. Tükörgyár. Arad Str. Colonel Paulian (Fábián László-utca) 2. 12211

Ingatlan.

ELADÓ 30 katasztrális hold föld tanyával Zsidótemető-utca végénél Érdeklődni ugyanott Tóth Ferencnél 1145

Ellátás.

INTELLIGENS NŐ vagy férfi teljes ellátást kaphat 600 leier Aradul-Nou (Uj-Aradon). Cim a kiadóban. 1157

Különléte.

EZERJOFU gyomorelixir páratlan hatású szer gyomor és bél bántalmak, étvágytalanság, hányinger fellévettség emésztési zavaroknál Dr. Földes gyógy-szerlár Aradon 10831

BERLINBE utazom, megbízásokat válllok. Bővebbet K. Deutsch Jozefin, női kalaptűler, Strada Bratianu 11. (Weitzer János-utca). 1170

Páris LYON-NOYR

az általános legjobbnak elismert cipőkrém nagyban és kicsinyben kapható: WEISZ és ROSENBERG borkereskedésében Arad, Bulev. Regina Maria (Andrássy-tér) 3. 1168

Veszek BRILLIANS köveket, arany és ezüst

árakat magas áron. 12017

KUN, ékszerész.

Dughagyma

kapható: 1171

Hoffmann Ottónál

Arad, P. Avram I. (Szabadság-tér) 20

Cassa Centrala de Pastrare din Arad Societate P. A. — Aradi Központi Takarékpénztár Részvénytársaság.

INVITARE.

Cassa Centrala de Pastrare din Arad Societate pe acti
 va si
 a XV. adunare generala ordinara
 in ziua de
26. Martie 1922. la ore 10
 in locale institutului la care conform articole 17, 18, 19 si din statute, domnii actionari
 sunt cu stima invitati.

ORDINEA DE ZII

1. Designarea unor doi actionari pentru verificarea procesului verbal,
 2. Expunerea raporturilor a directiunii si a comitetului supraveghietor si a socotelilor finale pe anul de gestiune 1921. — stabilirea bilanului. — distri-
 buirea veniturii curat si hotarare in chestia descarcarii a directiunii si co-
 mitetului supraveghietor.
 3. Modificarea §-ului 6.
 4. Eventuale propuneri.
- Domnii actionari cari doresc sa participe la adunarea generala sunt rugati sa binevoasca a depune actiunile ori certificatele provizorii de depu-
 nere — cari inlocuiesc actiunile — pana la ora 5 a zile 24 Martie a. c. la
 cassa institutului.
 Arad la 17. Martie 1922.

Directiunea.

MEGHIVO.

Az Aradi Központi Takarékpénztár Részvénytársaság
 1922. évi március hó 26-án délelőtt 10 órakor
 az intézet helyiségében tartja
XV. évi rendes közgyűlését,
 melyre a t. c. részvényesek az alapszabályok 17, 18 és 19. §-ai értelmében tiszte-
 lettel meghívattak.

TARGYSOROZAT:

1. A Jegyzőkönyv hitelesítésére két részvényes kijelölése.
 2. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentésének valamint az
 1921. évi zárószámadásoknak előterjesztése a mérleg megállapítása a nyere-
 ség felosztása és az igazgatóság és felügyelő-bizottság részére a felmentvény
 megadása iránti határozathozatal.
 3. Az alapszabályok 6. §-ának módosítása.
 4. Esetleges indítványok.
- Azon t. részvényeseket akik a közgyűlésen részvenni kívánnak fel-
 kérjük hogy részvényeiket vagy az azokat helyettesítő letéti jegyeket folyó
 évi március hó 24-én délután 5 óráig az intézet pénztáránál letétbe helyezni
 sziveskedjenek.
 Arad 1922. március hó 17.

Az igazgatóság.

Activa. — Vagyon.

Bilant pe anul 1921. — Mérleg-számla 1921. évről.

Passiva. — Teher.

Bani numarar si aprov. bani streins — Készpénz és idegen pénz készlet	1.050,398	85	Capitala societii — Részvénytőke	8.000,000	—
Capitale alocate la alte inst. de Credit — Más pénzügye- teknél elhelyezett tőkék	550,167	04	Fond de rezerva — Tartalék alap	223,016	72
Cambii — Váltóárca	8.577,226	50	Fond de pensie — Nyugdíjalap	30,101	35
Imprumuturi ipotecari — Jelzálog kölcsönök	2.287,450	80	Fundatiunea dr. Ioan Singer si Ludovic Csank — néhai dr. Singer János és Csank Lajos alap	6,000	—
Avansuri pe cont curent — Folyószámlai előlegek	2.855,145	—	Depuneri — Betétek	6.682,408	28
Efecte proprii — Tulajdon értékpapírok	376,478	50	Depozite — Letétek	207,236	10
Realitati proprii — Saját ingatlanok	1.800,000	—	Recesompt — Vizszeszámítás	801,000	—
Efectele fondului de pensie — Nyugdíjalap értékpapirjai	4,590	—	Imprumuturi ipotecare prin cesiune — Engedményezett jel- zálog kölcsönök	1.599,197	66
Inventarul descris in intrarea — Letár teljesen leirtva	—	—	Creditori — Hitelezők	64,044	37
	12.501,439	89	Dividenda neridicata — Fel nem vett osztalékok	9,504	—
			Contributia restanta a intereselor capitalului — Be nem fi- zett betét kamatadó	11,088	31
			Interese anticipata — Előre felvett kamatok	81,086	40
			Saldul propriului — Egyenleg mint nyereség	286,976	55
				12.501,489	89

Arad, la 31. Decembrie 1921. — Arad, 1921. decembrie 31-én.

Deutsch Károly, a. k. director executiv — vezérigazgató.

Greiner Károly, a. k. cond. firmei secretar — cégv. titkár.

Ungurean Béla, a. k. prim contabil — főkönyvelő.

Directiunea: — Igazgatóság:

Kisjoleval Szabó Zoltán, a. k. presedinte directiunii — igazgatósági elnök
 Haberfelner Béla, a. k. director — igazgató.
 Szántay Lajos, a. k. director — igazgató.

Lécs Ferő, a. k. director — igazgató.
 Verboš Nándor, a. k. director — igazgató.

dr. Borsos Béla, a. k. director — igazgató.
 Neumann Hermann, a. k. director — igazgató.

Acest „Bilant” l'am asemanat cu cartile principale si secundare si intru toate l'am aflat corect si indeplina ordina. — Jelan „Mérleg-számla” a fő- és mellékkönyvekkel összehasonlítottuk és teljesen helyesnek és rendben levőnek találtuk.

Comitetul de Supraveghere: — Felügyelő-bizottság:

Tabakovits Emil, a. k. pres. com. de supravegh. — f. biz. elnök.
 Dömötör Bertalan, a. k. membru com. de supravegh. — f. biz. tag.
 Hoffänder Miksa, a. k. membru com. de supravegh. — f. biz. tag.

Raportul comitetului de supraveghietor.

ONORATA ADUNARE!

Die onorata incredintare a DVoasra, conform codicelui de comert si statuteor a societati am supraveghiat cu cea mai agera atentie gestiunea institutului raportam cu stima ca in toate ramurile de gestiune a institutului am gasit ordinea exactitatea cea mai stricta.
 Am examinat cu de amanuntul bilanul si am constatat ca in toate pozitiunile lui e corect construit si am constatat ca e in concordanta cu regi-
 strile de gestiune.
 In baza acestora si din partea noastra li primim si recomandam accep-
 tarea propunerii din raportul directiunii referitoare la distribuirea veniturii
 curat de Lei 286.976.55 Bani.
 In fine rugam Adunarea Generala sa binevoasca a descarca utat direc-
 tiunea cat si pe noi de obligatiunea asupra socotelilor de pe anul de ges-
 tiune 1921.
 Arad, la 26. Febr. 1922.

Comitetul de supraveghietor: — A felügyelő-bizottság:

Hoffänder Miksa, m. p. membru in com. supraveghietor — f. biz. tag.
 Tabakovits Emil, m. p. presedinte — elnök.
 Dömötör Bertalan, m. p. membru in com. supraveghietor — f. biz. tag.
 Borsos Iván, m. p. membru in com. supraveghietor — f. biz. tag.

A felügyelő-bizottság jelentése.

TISZTELT KÖZGYŰLÉS!

Megtisztelt megbízásunk folytán a Kereskedelmi Törvény és a Társasági alapszabályoknak megfelelőleg a társaság ügyvezetését az egész éven át ábró figyelemmel kísérve tisztelettel jelentjük hogy az intézeti ügykezelés minden ágában a legszigorubb rendet és szabályságot tapasztaltuk.
 Az 1921. évi zárómérlegét részletesen megvizsgálván, azt minden tételben helyesnek találva és az üzleti könyvekkel egybenhangzóan találtuk.
 Ezek után a magunk részéről is elfogadjuk és elfogadásra ajánljuk az igazgatóságnak beterjesztett jelentésében Lei 286.976.55 bani tisztá nyereség hováfordítása iránti javaslatát.
 Végül kérjük a t. közgyűlést hogy az igazgatóságot, valamint min-
 ket az 1921-ik évtőlre vonatkozó számadási kötelezettség alól felmentés
 ni megítéljék.
 Kelt Arad, 1922. február 26.

Divatos szövet és trikó seiyem ruhák legujabb divat szerint Reiner György női divatterme Arad, Strada Eminescu No. 1. (Deák Ferenc-utca, Vadászkürti-épület.)
 megérkeztek olcsó árban Mértékutáni rendelések elfogadtnak.

BUCURESTIBE utazik Intárunk vasárnap este utlevelek láttaozását közismert pontossággal intézzük. „KELET” hirlapiroda.

Még nem késő! Az „Aradi Közlöny” egy apróhirdetése még segíthet!